

de Rechtspraak

Raad voor de
rechtspraak

De minister van Justitie en Veiligheid

Postbus 20301
2500 EH Den Haag

Afdeling Strategie

bezoekadres
Kneuterdijk 1
2514 EM Den Haag

correspondentieadres
Postbus 90613
2509 LP Den Haag

t (088) 361 00 00
f (088) 361 00 22
www.rechtspraak.nl

datum 18 december 2019
doorkiesnummer
e-mail
ons kenmerk
uw kenmerk
bijlage(n) 1
onderwerp

Advies Wijziging van de Wegenverkeerswet 1994 en het Wetboek van Strafrecht in verband met het afschaffen van de recidiveregeling ernstige verkeersdelicten en het invoeren van diverse maatregelen die zijn gericht op de aanpak van rijden onder invloed (Wet aanscherping maatregelen rijden onder invloed)

Geachte

Bij brief van 7 november 2019, kenmerk , verzocht u de Raad voor de rechtspraak (de 'Raad') advies uit te brengen inzake de Wijziging van de Wegenverkeerswet 1994 en het Wetboek van Strafrecht in verband met het afschaffen van de recidiveregeling ernstige verkeersdelicten en het invoeren van diverse maatregelen die zijn gericht op de aanpak van rijden onder invloed (Wet aanscherping maatregelen rijden onder invloed) (hierna: het Wetsvoorstel).

HET WETSVOORSTEL

Met het Wetsvoorstel wordt voorgesteld de recidiveregeling ernstige verkeersdelicten in artikel 123b Wegenverkeerswet 1994 (hierna: WVV1994) te laten vervallen voor zover deze betrekking heeft op rijden onder invloed van alcohol. In plaats daarvan treden:

- een bevoegdheid voor de strafrechter om een ontzegging van de rijbevoegdheid dadelijk uitvoerbaar te verklaren, indien er ernstig rekening mee moet worden gehouden dat de verdachte opnieuw een misdrijf pleegt (artikelen 179 en 179a WVV1994);
- een bevoegdheid voor de strafrechter om een rechterlijk rijverbod, als zelfstandige maatregel, op te leggen (art. 38v Sr). Als de maatregel niet wordt nageleefd, kan vervangende hechtenis worden bevolen (artikelen 38w en 38x Sr). De maatregel is primair bedoeld voor notoire overtreeders waarbij eerdere veroordelingen klaarblijkelijk niet hebben geleid tot de gewenste wijziging van hun gedrag. De maatregel kan ook worden opgelegd aan iemand zonder rijbewijs of iemand met een niet-Nederlands rijbewijs;

de Rechtspraak

Raad voor de
rechtspraak

datum 18 december 2019
kenmerk
pagina 2 van 5

- een regeling die maakt dat een (cumulatieve) ontzegging van de rijbevoegdheid van twee jaar of langer, dan wel een rechterlijk rijverbod van twee jaar of langer, tot gevolg heeft dat het rijbewijs van betrokkene zijn geldigheid definitief verliest (art. 123 WVV1994). Ter bevordering van de verkeersveiligheid wordt voorgesteld in de WVV1994 te bepalen dat een ontzegging van de rijbevoegdheid of een rechterlijk rijverbod van twee jaar of langer tot gevolg heeft dat de geldigheid van het rijbewijs eindigt voor alle categorieën waarvoor het is afgegeven en voor de resterende duur van de geldigheid. Het rijbewijs verliest zijn geldigheid eveneens indien de ontzegging van de rijbevoegdheid in combinatie met eerdere ontzeggingen van de rijbevoegdheid, opgelegd in de vijf jaren voorafgaand aan de veroordeling, twee jaren of meer bedraagt.

Het Wetsvoorstel vormt een aanvulling op de Wet aanscherping strafrechtelijke aansprakelijkheid ernstige verkeersdelicten, waarmee onder meer het strafmaximum voor rijden onder invloed wordt verhoogd.¹ Met deze wet en het onderhavige Wetsvoorstel wordt uitwerking gegeven aan toegezegde maatregelen voor een strenge en effectieve aanpak van bestuurders die onder invloed deelnemen aan het verkeer.² Naast de voorgestelde wettelijke maatregelen wordt ingezet op het versterken van de effectiviteit en de uitvoering, het intensiveren van de preventie en het verbeteren van de inzet van de politie.

Na overleg met de gerechten, adviseert de Raad als volgt.³

ADVIES

Dadelijke uitvoerbaarheid ontzegging rijbevoegdheid

In de artikelen 179 en 179a WVV1994 wordt een bevoegdheid voor de strafrechter geïntroduceerd om een ontzegging van de rijbevoegdheid dadelijk uitvoerbaar te verklaren, indien er ernstig rekening mee moet worden gehouden dat de verdachte opnieuw een misdrijf pleegt. De term "*misdrijf*" in het voorgestelde nieuwe achtste lid van artikel 179 WVV1994 heeft een specifieke betekenis. Het is de Raad onvoldoende duidelijk wat hier onder "*misdrijf*" moet worden verstaan. Slaat dit terug op de misdrijven die worden aangeduid in de artikelen 175 en 176 WVV1994? Zo ja, dan strekt het tot aanbeveling het artikellid te herformuleren en meer in lijn te brengen met de andere artikelliden van artikel 179 WVV1994. Dat kan bijvoorbeeld door na het woord "*misdrijf*" op te nemen "*als bedoeld in het eerste lid*".

¹ Wet van 6 november 2019 (Stb. 2019, 413). Deze wet treedt in werking op 1 januari 2020 (Stb. 2019, 442).

² Kamerstukken II 2018-2019, 29398, nr. 588.

³ De Raad voor de rechtspraak heeft op grond van artikel 95 van de Wet op de rechterlijke organisatie een wettelijke adviestaak met betrekking tot nieuwe wets- en beleidsvoorstellen die gevolgen hebben voor de rechtspraak. De adviezen worden vastgesteld na overleg met de gerechten. De Raad voor de rechtspraak is een adviescollege in de zin van artikel 79 en 80 van de Grondwet. Bij het opstellen van zijn adviezen beoordeelt de Raad de voorgenomen wet- en regelgeving in het bijzonder op de gevolgen voor de organisatie en de werklust van de gerechten en op de (praktische) toepasbaarheid en uitvoerbaarheid. Rechters zijn bij de behandeling van individuele zaken niet gebonden aan de inhoud van de wetgevingsadviezen van de Raad voor de rechtspraak.

de Rechtspraak

Raad voor de
rechtspraak

datum 18 december 2019
kenmerk
pagina 3 van 5

In de MvT (p. 4) wordt in dit verband opgemerkt:

“Gedacht kan bijvoorbeeld worden aan het geval waarin tijdens de rechtszaak onomstotelijk is komen vast te staan dat betrokkene een voertuig heeft bestuurd met het vastgestelde promillage of met de vastgestelde hoeveelheid van een verboden stof en er (grote) kans bestaat op recidive.”

Deze passage behoeft aanpassing. Voor het bevelen van dadelijke uitvoerbaarheid is een rechterlijk oordeel dat het feit bewezen is verklaard (in samenhang met de aanmerkelijke kans op recidive) voldoende. Bovendien geldt dat een uitspraak na het instellen van een rechtsmiddel daartegen in ieder geval (voorlopig) niet *als vaststaand* kan worden beschouwd.

Afschaffen recidiveregeling rijden onder invloed van alcohol

De voorgestelde regeling, waarbij de geldigheid van het rijbewijs van rechtswege komt te vervallen na een ontzegging van de rijbevoegdheid of rechterlijk rijverbod van twee jaar of langer vormt volgens de MvT (p. 6) een strenger alternatief voor de huidige recidiveregeling voor het rijden onder invloed van alcohol als bedoeld in artikel 123b WW1994. De werking daarvan in de praktijk moet echter niet worden overschat. Naar verwachting zal de regeling in een gering aantal zaken toepasbaar zijn. De betrokkene moet het namelijk wel erg bont maken voordat een ontzegging van bij elkaar twee jaar of langer wordt opgelegd. Aan de gemiddelde verdachte die twee keer met een flink alcoholpercentage achter het stuur heeft gezeten wordt (cumulatief) geen ontzegging van twee jaar opgelegd.

De recidiveregeling ernstige verkeersdelicten, die voor rijden onder invloed met dit Wetsvoorstel wordt afgeschaft, is sinds 1 juli 2017 ook van toepassing op drugs in het verkeer. Omdat het stelsel voor drugs in het verkeer pas recent in werking is getreden en er nog onvoldoende ervaring is opgedaan met het onderzoek naar de geschiktheid bij drugs, is besloten de recidiveregeling voor drugs in het verkeer (voorlopig) in stand te laten. De Raad is van oordeel dat dit de overzichtelijkheid en daarmee effectiviteit niet ten goede komt en geeft in overweging de regeling ook af te schaffen voor drugs in het verkeer. De voorgestelde regeling waarbij het rijbewijs komt te vervallen na een ontzegging van de rijbevoegdheid of rechterlijk rijverbod van twee jaar of langer kan namelijk ook worden opgelegd voor andere delicten dan alleen rijden onder invloed van alcohol, zodat het in stand laten van de regeling overbodig lijkt.

WERKLAST

De verwachting is dat het Wetsvoorstel geen substantiële gevolgen zal hebben voor de werklust en organisatie van de Rechtspraak.

In de MvT (p. 7) wordt aangekondigd dat de grens voor een (bestuursrechtelijke) maatregel van een onderzoek naar de geschiktheid bij ministeriële regeling wordt verlaagd. Dat betekent meer onderzoeken en (dus) meer ongeschiktheidsverklaringen. De verwachting is dat dat uiteindelijk een aanzienlijk extra aantal zaken bij de bestuursrechter kan opleveren. In de MvT wordt een voorzet gedaan, maar een en ander zal uiteindelijk in de regeling zelf definitieve vorm krijgen. Tegen die

de Rechtspraak

Raad voor de
rechtspraak

datum 18 december 2019
kenmerk
pagina 4 van 5

achtergrond kan de Raad nog geen goede inschatting maken van de te verwachten extra kosten. Een voorzichtige eerste inschatting is dat die extra kosten rond de € 600.000,- zullen uitkomen.

Om tot een betere inschatting te komen, en mogelijk te kunnen adviseren over de juridische aspecten van de verlaging van de grens voor de bestuursrechtelijke maatregel, vraagt de Raad u met klem om in de gelegenheid te worden gesteld te adviseren over de ministeriële regeling zodra deze in concept gereed is.

CONCLUSIE

De Raad voor de rechtspraak onderkent het belang van het Wetsvoorstel. De Raad heeft geen zwaarwegende bezwaren tegen het Wetsvoorstel, maar geeft u in overweging om het Wetsvoorstel op de in dit advies genoemde onderdelen te verduidelijken en aan te passen.

TOT SLOT

Indien na het uitbrengen van dit advies het Wetsvoorstel op belangrijke onderdelen wordt gewijzigd of indien uit nadere uitvoeringsregelgeving belangrijke werklastgevolgen voortvloeien, dan wordt de Raad graag in de gelegenheid gesteld daarover aanvullend te adviseren. Met het oog op de voorbereiding van de gerechten op de invoering van het Wetsvoorstel, stelt de Raad er prijs op als hij geïnformeerd wordt over de indiening van het Wetsvoorstel bij de Tweede en de Eerste Kamer en de plaatsing van de definitieve wetstekst in het *Staatsblad*. Ook eventuele nadere regelgeving volgend op dit Wetsvoorstel met gevolgen voor de rechtspleging valt binnen het adviesrecht van de Raad. Voor zover van toepassing, ontvangt de Raad graag een adviesaanvraag voor deze nadere regelgeving.

Hoogachtend,

Voorzitter Raad voor de rechtspraak

de Rechtspraak

Raad voor de
rechtspraak

datum 18 december 2019
kenmerk
pagina 5 van 5

BIJLAGE: WETSTECHNISCH EN REDACTIONEEL COMMENTAAR

- In de MvT, p. 8 dient in de navolgende passage “allen” te worden vervangen door “alle”:

“De wijzigingen die zijn opgenomen in deze onderdelen houden allen verband met de introductie (...).”

- In de MvT, p. 9, boven onderdeel D dient “begeleiden” te worden vervangen door “geleiden”:

“(...) het door te begeleiden naar het betrokken parket van het openbaar ministerie dan wel naar degene bij wie de houder dat rijbewijs had dienen in te leveren.”

de Rechtspraak

Raad voor de
rechtspraak

De minister voor Rechtsbescherming

Afdeling strategie

Postbus 20301
2500 EH Den Haag

bezoekadres
Kneuterdijk 1
2514 EM Den Haag

correspondentieadres
Postbus 90613
2509 LP Den Haag

t (088) 361 00 00
f (088) 361 00 22
www.rechtspraak.nl

datum 11 februari 2021
doorkiesnummer
e-mail
ons kenmerk
uw kenmerk
cc
bijlage(n) -
onderwerp aanvullend advies wet verbetering aanpak rijden onder invloed

Geachte

Bij brief van 12 januari 2021 kenmerk _____, verzocht u de Raad voor de rechtspraak (de 'Raad') advies uit te brengen inzake het Wetsvoorstel tot wijziging van de Wegenverkeerswet 1994 en het Wetboek van Strafvordering in verband met het vervangen van de recidiveregeling ernstige verkeersdelicten en het invoeren van diverse maatregelen die zijn gericht op een betere aanpak van rijden onder invloed (het 'Wetsvoorstel').

HET WETSVOORSTEL

Dit wetsvoorstel strekt ertoe de Wegenverkeerswet 1994 ('WVW') en het Wetboek van Strafvordering ('Sv') te wijzigen teneinde de recidiveregeling ernstige verkeersdelicten (art. 123b WVW) te vervangen door:

- een bevoegdheid voor de rechter om een ontzegging van de rijbevoegdheid dadelijk uitvoerbaar te verklaren;
- de mogelijkheid van vervangende hechtenis bij schending van een ontzegging van de rijbevoegdheid en
- een bevoegdheid voor de rechter om bij oplegging van een ontzegging van de rijbevoegdheid het rijbewijs ongeldig te verklaren voor alle categorieën waarvoor het is afgegeven en voor de resterende duur van de geldigheid van dat rijbewijs.

Voorts voorziet het in wijzigingen van art. 8 WVW en art. 164 WVW.

De Raad adviseerde reeds op 18 december 2019 over een eerdere versie van dit wetsvoorstel, dat toen nog aangeduid werd als de 'Wet aanscherping maatregelen rijden onder invloed'.¹

¹ <https://www.rechtspraak.nl/SiteCollectionDocuments/Advies-aanscherping-maatregelen-rijden-onder-invloed.pdf>

de Rechtspraak

Raad voor de
rechtspraak

datum 11 februari 2021
kenmerk
pagina 2 van 3

Na overleg met de gerechten, adviseert de Raad als volgt.²

ADVIES

De Raad stelt met waardering vast dat verschillende punten uit het eerdere advies zijn overgenomen in het gewijzigde concept.

De belangrijkste wijziging ten opzichte van de vorige versie is de voorgestelde rechterlijke bevoegdheid om het rijbewijs ongeldig te verklaren. In de Memorie van Toelichting ('MvT') wordt uiteengezet dat deze ongeldigverklaring deel uitmaakt van de ontzegging van de rijbevoegdheid. Dat roept de vraag op hoe dit precies werkt indien de periode van de ontzegging verlopen is, maar de ongeldigverklaring nog doorloopt (en geen nieuw rijbewijs is afgegeven). Zijn bijvoorbeeld de bepalingen over dadelijke uitvoerbaarheid en vervangende hechtenis ook nog op die periode van toepassing? Voorts verdient het aanbeveling in de MvT aan de hand van enkele voorbeelden te illustreren in welke bijzondere gevallen ongeldigverklaring voor de hand ligt.

In paragraaf 3.1 van de MvT wordt beschreven welke maximale straffen mogelijk zijn in het geval van overtreding van artikel 6 WvW in combinatie met overtreding van artikel 8 WvW. Hierbij wordt 3 jaren of (in geval van roekeloosheid) 6 jaren gevangenisstraf als maximum genoemd. Dit lijkt niet juist, nu in lid 3 van artikel 175 WvW is bepaald dat de in het eerste en tweede lid bepaalde gevangenisstraffen met de helft worden verhoogd indien tevens sprake is van onder meer overtreding van artikel 8 WvW. Dat betekent volgens de Raad dat sprake is van 4 jaren en 6 maanden respectievelijk 9 jaren gevangenisstraf als maximale gevangenisstraf. De Raad verzoekt de Memorie van Toelichting op dit punt aan te passen.

Ten slotte nog een opmerking van enigszins redactionele aard; in artikel I onder A wordt voorgesteld om artikel 8 lid 5 *tweede* zin aan te passen, door na de passage 'in het bloed' in te voegen 'of de adem'. In de tweede zin komen de woorden 'in het bloed' echter niet voor.

² De Raad voor de rechtspraak heeft op grond van artikel 95 van de Wet op de rechterlijke organisatie een wettelijke adviestaak met betrekking tot nieuwe wets- en beleidsvoorstellen die gevolgen hebben voor de rechtspraak. De adviezen worden vastgesteld na overleg met de gerechten. De Raad voor de rechtspraak is een adviescollege in de zin van artikel 79 en 80 van de Grondwet. Bij het opstellen van zijn adviezen beoordeelt de Raad de voorgenomen wet- en regelgeving in het bijzonder op de gevolgen voor de organisatie en de werklast van de gerechten en op de (praktische) toepasbaarheid en uitvoerbaarheid. Rechters zijn bij de behandeling van individuele zaken niet gebonden aan de inhoud van de wetgevingsadviezen van de Raad voor de rechtspraak.

de Rechtspraak

Raad voor de
rechtspraak

datum 11 februari 2021
kenmerk
pagina 3 van 3

WERKLAST

De verwachting is dat het Wetsvoorstel geen substantiële gevolgen zal hebben voor de werklast van de Rechtspraak.

In de vorige versie van de MvT werd aangekondigd dat de grens voor een (bestuursrechtelijke) maatregel van een onderzoek naar de geschiktheid bij ministeriële regeling zou worden verlaagd. Zoals reeds aangegeven in het vorige advies, zou dat tot een werklastverzwaring leiden. Mocht dit voornemen nog steeds bestaan, dan herhaalt de Raad bij deze nadrukkelijk het verzoek in de gelegenheid te worden gesteld te adviseren over een dergelijke ministeriële regeling.

CONCLUSIE

De Raad heeft geen bezwaren tegen het Wetsvoorstel, maar geeft u in overweging om het Wetsvoorstel en de MvT op de in dit advies genoemde onderdelen aan te passen.

TOT SLOT

Indien na het uitbrengen van dit advies het Wetsvoorstel op belangrijke onderdelen wordt gewijzigd of indien uit nadere uitvoeringsregelgeving belangrijke werklastgevolgen voortvloeien, dan wordt de Raad graag in de gelegenheid gesteld daarover aanvullend te adviseren. Met het oog op de voorbereiding van de gerechten op de invoering van het Wetsvoorstel, stelt de Raad er prijs op als hij geïnformeerd wordt over de indiening van het Wetsvoorstel bij de Tweede en de Eerste Kamer en de plaatsing van de definitieve wetstekst in het *Staatsblad*. Ook eventuele nadere regelgeving volgend op dit Wetsvoorstel met gevolgen voor de rechtspleging valt binnen het adviesrecht van de Raad. Voor zover van toepassing, ontvangt de Raad graag een adviesaanvraag voor deze nadere regelgeving.

Hoogachtend,

Voorzitter Raad voor de rechtspraak